

Ringkasan Penemuan

I PENYERTAAN INDUSTRI DALAM PEMBANGUNAN DASAR

Terdapat bukti yang kukuh apabila eksekutif industri tembakau (TI) mengadakan sesi Dialog Terbuka bersama Ahli Parlimen di Dewan Rakyat Malaysia, manakala Kementerian Kesihatan pula mengadakan pelbagai sesi bersama wakil industri dan ahli legislatif (termasuk di premis berdaftar milik Kerajaan).

Sepucuk surat telah dihantar oleh seorang wakil industri tembakau kepada Timbalan Menteri Kewangan ketika itu, memohon supaya Kerajaan segera mengawal selia industri melalui Akta Makanan 1983, (yang mengandungi draf pindaan Akta Makanan dan Akta Racun).

Perintah Duti Eksais (Pindaan) dan penyingkiran nikotin cecair daripada senarai bahan terkawal di bawah Akta Racun membolehkan cukai ke atas e-cecair dikuatkuasakan

MEVTA (Persatuan Malaysia e-Vaporizers & Alternatif Tembakau) dilaporkan telah membuat permohonan kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri tepat sebelum pengubalan Akta 852 Rang Undang-Undang Kawalan Produk Merokok bagi Kesihatan Awam 2024. Malangnya, GEG (yang mengandungi langkah-langkah untuk mengawal selia vape) telah dikeluarkan daripada Rang Undang-Undang Akta 852 tersebut.

Sewajarnya diambil perhatian bahawa MIDA (Lembaga Pembangunan Perindustrian Malaysia) telah mempromosikan dan menonjolkan berita berkaitan BAT di laman webnya, menunjukkan sokongan terhadap perniagaan berkaitan tembakau.

2 AKTIVITI CSR INDUSTRI

Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri (I) telah melancarkan program “Beyond Benih”, satu kerjasama antara BAT dan peringkat Persekutuan serta Negeri di bawah FAMA (Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan). Program ini merupakan program Tanggungjawab Sosial Korporat (CSR) BAT yang menggunakan slogan yang sama, iaitu “A Better Tomorrow”.

Pada tahun 2024, Jabatan Pertanian telah menyampaikan Sijil Penghargaan kepada BAT Malaysia sebagai Rakan Strategik bagi projek kebun komuniti “**Kebuniti**”. Aktiviti Tanggungjawab Sosial Korporat (CSR) oleh Philip Morris International (PMI) bersama CiRNet (Pusat Perhubungan dan Rangkaian Industri), yang berpangkalan di Universiti Putra Malaysia (UPM),) turut diberi perhatian untuk aktiviti penanaman pokoknya.

3 MENAFAAT UNTUK INDUSTRI

Terdapat kelewatan lanjut dalam pelaksanaan dan penguatkuasaan Akta 852 yang sudah pun tertangguh:

- Larangan pada kotak rokok dan paparan peranti merokok elektronik: 1 April 2025, yang sepatutnya memberikan industri tembakau dan nikotin serta peruncit tempoh

14 bulan untuk dipatuhi – kini ditangguhkan lagi ke 1 Oktober 2025.

- Pembungkusan dan pelabelan standard bagi produk merokok: 1 Oktober 2025, yang akan memberikan industri tempoh 20 bulan untuk dipatuhi.

Kerajaan terus memberikan keistimewaan, pengecualian cukai, subsidi, insentif kewangan, atau faedah lain yang dinikmati oleh industri tembakau (sebagaimana yang diketengahkan dalam bahagian 7.1 dan 7.2), termasuk keistimewaan pemindahan operasi yang telah memberi manfaat kepada BAT Malaysia. Dasar MIDA (Lembaga Pembangunan Perindustrian Malaysia) untuk meningkatkan pelaburan bagi tujuan eksport turut merangkumi pengecualian duti ke atas tembakau. Duti import ke atas daun tembakau dan rokok pula adalah kurang daripada 5% di bawah ATIGA (Perjanjian Perdagangan Bebas ASEAN – AFTA).

4 INTERAKSI YANG TIDAK PERLU

Terdapat bukti kukuh tentang interaksi yang tidak perlu, termasuk mengalu-alukan kunjungan hormat yang melibatkan wakil industri tembakau bersama Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Anggota Kanan Kabinet Kanan Malaysia serta pegawai tinggi kerajaan. Misi utama kunjungan tersebut adalah untuk mendapatkan sokongan berterusan dalam mewujudkan persekitaran perniagaan dan pelaburan perdagangan yang kondusif (termasuk bagi industri tembakau), serta bagi program advokasi dan penguatkuasaan yang turut melibatkan industri tembakau. Turut diperhatikan bahawa industri tembakau telah membiayai kajian berkaitan perdagangan rokok haram, yang dilaporkan bersifat berat sebelah kerana **berkepentingan sendiri**.

Yang Berhormat Menteri Kesihatan telah mempertahankan kehadiran pelobi industri tembakau dan vape yang bertemu dengan Ahli-Ahli Parlimen sebagai sesuatu yang “sesuai dalam mana-mana demokrasi yang matang dan beradab”. Kenyataan ini menunjukkan satu bentuk interaksi yang tidak wajar dan berunsur Konflik Kepentingan, yang bertentangan dengan Artikel 5.3 Konvensyen Rangka Kerja WHO mengenai Kawalan Tembakau (WHO FCTC).

5 KETELUSAN

Tidak dapat dinafikan bahawa terdapat ketidaktelusan berhubung mesyuarat atau interaksi yang diadakan dengan pihak industri berkaitan tembakau. Walau bagaimanapun pengaruh yang tidak wajar diketengahkan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri Kesihatan sebagai alasan penangguhan dan pemansuhan GEG dalam Rang Undang-Undang Akta 852. Satu surat daripada industri tembakau kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri Kewangan ketika itu telah tersebar. Sekurang-kurangnya dua surat daripada pejabat Kementerian Kewangan (MOF) kepada Kementerian Kesihatan (MOH) menunjukkan sokongan untuk menghalalkan industri vape yang mengandungi nikotin.

6 KONFLIK KEPENTINGAN

Terdapat konflik kepentingan apabila Pasukan Petugas Pelbagai Agensi Kerajaan (MATF) turut melibatkan Lembaga Kenaf dan Tembakau Negara (LKTN), yang diwakili oleh BAT dalam Lembaga Pengarahnya. Keadaan ini boleh membawa kepada pengaruh yang tidak wajar serta mewujudkan legitimasi terhadap keputusan-keputusan Lembaga.

7 LANGKAH PENCEGAHAN

Paling penting, satu Kod Etika perlu dibangunkan dan dilaksanakan, khususnya untuk Kerajaan serta agensi-agensi berkaitan, Ahli Legislatif dan Parti-Parti Politik, selaras dan mengikut Artikel 5.3 FCTC, bagi memastikan integriti dan tadbir urus yang baik dalam pentadbiran kerajaan. Segala bentuk interaksi antara pegawai kerajaan dengan industri tembakau perlu didedahkan secara telus. Industri juga wajib mendedahkan perbelanjaan mereka yang berkaitan dengan pemasaran dan aktiviti melobi, serta sebarang keuntungan kewangan dan/atau manfaat dalam bentuk lain yang diberikan kepada entiti kerajaan kerana perkara ini memberi kesan langsung terhadap usaha advokasi dan kawalan tembakau.

Cadangan

Cadangan 1:

Melaksanakan Kod Etika dengan langkah-langkah berlandaskan etika dan integriti bagi memastikan tadbir urus yang baik di peringkat antara kementerian dan antara agensi. Kod ini harus merangkumi garis panduan yang jelas berkaitan strategi penglibatan, termasuk bagi parti-parti politik dan semua ahli legislatif tanpa pengecualian.

Cadangan 2:

Kerajaan mesti melaksanakan larangan ke atas aktiviti Tanggungjawab Sosial Korporat (CSR) yang berkaitan dengan industri tembakau dan menamatkan Memorandum Persefahaman (MOU) yang sedang berjalan dengan BAT Malaysia bagi program “Beyond Benih”.

Cadangan 3:

Perlu diwujudkan satu daftar pendedahan yang mengandungi maklumat mengenai entiti industri tembakau, organisasi yang berkaitan, serta individu yang bertindak bagi pihak mereka termasuk pelobi.

Cadangan 4:

Kerajaan mesti mewajibkan industri tembakau untuk mengemukakan maklumat mengenai pengeluaran dan pengilangan tembakau, pegangan pasaran, perbelanjaan pemasaran, serta segala aktiviti lain termasuk aktiviti melobi, filantropi, dan sumbangan politik.

Cadangan 5:

Disebabkan aktiviti lobi dan campur tangan pihak industri, beberapa klausa penting telah dikeluarkan daripada Akta 852, seperti klausa Generational EndGame (GEG) bagi Produk Rokok. Kerajaan disarankan untuk mempertimbangkan semula penyertaan klausa GEG bagi melindungi kanak-kanak dan generasi akan datang.